

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 czerwca 2017 roku, po rozpatrzeniu wniosku z 16 maja 2017 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. przyznał T. M. emeryturę od dnia 11 czerwca 2017 roku (tj. od daty osiągnięcia wieku emerytalnego). Jednocześnie, na podstawie art. 21 – 23 ustawy o emeryturach pomostowych organ rentowy odmówił T. M. przyznania rekompensaty, ponieważ na wymagane 15 lat pracy w warunkach szczególnych wnioskodawczyni udokumentowała 14 lat , 4 miesiące i 25 dni pracy na dzień 1 stycznia 2009 roku. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że do pracy w warunkach szczególnych nie zaliczono wnioskodawczyni okresu: od 1.02.1992 do 31.03.1994 na stanowisku kierownika – magazyniera w Zakładach (...).

/decyzja k.10-11 akt ZUS/

T. M. złożyła odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę w zakresie w jakim odmówiono jej prawa do rekompensaty. Podniosła, że w spornym okresie pracowała jako kierownik – magazynier, przy czym w zdecydowanej części była to praca fizyczna, związana z bezpośrednim kontaktem ze środkami chemicznymi.

/odwołanie k. 2/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, przytaczając argumentację jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k.3/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny

Wnioskodawczyni T. M. urodziła się w dniu (...)

W okresie od 7.08.1974 do 31 marca 1994 roku wnioskodawczyni była zatrudniona w Zakładach (...) w Ł., przy czym od dnia 1.02.1992 roku powierzono jej stanowisko kierownika magazynu surowców, materiałów i wyrobów gotowych na wydziale W-4, w pełnym wymiarze czasu pracy. Do obowiązków wnioskodawczyni należało min. przyjmowanie, przechowywanie i wydawanie surowców, materiałów, półfabrykatów i wyrobów gotowych, prowadzenie właściwej ewidencji magazynowej, kierowanie pracą podległych pracowników.

akta osobowe k 16

Zakłady (...) zajmowały się produkcją leków, nawozów roślinnych, czy półfabrykatów.

Powierzone obowiązki pracownicze wnioskodawczyni wykonywała w magazynie, w którym składowane były surowce do produkcji leków, półfabrykaty, odczynniki do laboratoriów oraz gotowe wyroby. Magazyn składał się z kilku pomieszczeń. Były tam min. alkohole, nitrogliceryna, kwas borowy. Generalnie były tam środki pyłące, żrące i toksyczne. Osoby pracujące w magazynie miały specjalne ubranie, w tym maski, rękawice i przyłbice ochronne. W magazynie pracowały razem z wnioskodawczynią 3 osoby, w tym pracownik, który jeździł wózkiem widłowym oraz pani, która zajmowała się kartotekami. Wnioskodawczyni, jako przełożona, organizowała pracę tych osób. Wnioskodawczyni miała codziennie kontakt z środkami chemicznymi. Musiała przyjąć towar do magazynu, bądź go wydać. Często musiała przesypywać jakiś środek chemiczny z dużego 30 kilogramowego worka do mniejszych tak, aby można go było wydać do oddziału. Praca związana z wypełnianiem dokumentów zabierała wnioskodawczyni około 1 godziny dziennie i często wykonywała ją do domu.

Wnioskodawczyni świadczyła pracę w magazynie, zaś w biurówcu było wydzielone pomieszczenie dla kartotekarki. Wnioskodawczyni w tym pomieszczeniu przebierała się w odzież roboczą oraz spędzała przerwy na posiłek, bądź korzystała ze służbowego telefonu.

dowód: przesłuchanie wnioskodawczyni k 48 w zw z k 20, zeznania świadka P. W. k 47 odw, zeznania świadka H. R. k 47 odwrot

Wnioskodawczyni, pracując w Zakładach (...), w okresie od 1.02.1992 do 31.03.1994 roku, na stanowisku pracy kierownik magazynu, była narażona na taką samą ekspozycję czynników szkodliwych, jak pracownicy zatrudnieni przy pracach magazynowych, załadunkowych, rozładunkowych, transporcie oraz konfekcjonowaniu surowców, półproduktów i wyrobów gotowych – pylistych, toksycznych, żrących, parzących i wybuchowych w chemii. Wnioskodawczyni w tym okresie wykonywała czynności charakterystyczne dla prac magazynowych przy surowcach, półproduktach i wyrobach gotowych – pylistych, żrących, parzących i wybuchowych w warunkach narażenia na czynniki szkodliwe i zagrożenia charakterystyczne dla stanowisk w chemii.

Dowód: opinia biegłego z zakresu BHP k 29-34

Sąd Okręgowy zważył, co następuje

Odwołanie jest zasadne.

Zgodnie z art.21 ust.1 ustawy o emeryturach pomostowych (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 664), rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Stosownie do treści ust. 2 tego przepisu rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W myśl art.23 ust.1 i 2 powołanej ustawy ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę; rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Celem rekompensaty, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega jednak nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (tak M. Zieleniecki - Komentarz do art.21 ustawy o emeryturach pomostowych, LEX, por. też wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 31.03.2016 r., III AUa 1899/15 – LEX 2044406).

Przepisy art.2 pkt 5 i art.21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych formułują dwie zasadnicze przesłanki nabycia prawa do rekompensaty, tj.:

- 1) nienabycie prawa do emerytury pomostowej,
- 2) osiągnięcie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszącego co najmniej 15 lat.

Przesłanką negatywną zawartą w art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych jest nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W literaturze podkreśla się, że wykładnia przepisu art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych nie może prowadzić do absurdalnego wniosku, że prawo do rekompensaty przysługuje wyłącznie tym osobom, które nie nabyły prawa do jakiegokolwiek emerytury z FUS. Skoro zgodnie z art.23 ustawy o emeryturach pomostowych rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r., to warunek sformułowany w art.21

ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczanej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Przyjąć tym samym również należy, że rekompensata nie przysługuje tym ubezpieczonym, którzy zostali objęci ubezpieczeniem społecznym lub rozpoczęli służbę po 31 grudnia 1998 r.

Analiza układu warunkującego prawo do emerytury pomostowej prowadzi do wniosku, że świadczenie to przysługuje tym pracownikom, którzy osiągnęli co najmniej 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art.32 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ale nie nabyli prawa do emerytury pomostowej z powodu nieuznania ich pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (tak M. Zieleniecki - Komentarz do art.21 ustawy o emeryturach pomostowych, LEX).

W przedmiotowej sprawie bezsporne jest, że odwołująca się nie nabyła prawa do emerytury pomostowej, ani prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Stosownie natomiast do treści art. 32 ust.2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2017 r. , poz. 1383) za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei przepis art.32 ust.4 stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, to jest na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 z późn. zm.).

Z §1 cytowanego rozporządzenia wynika, że jego treść stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wymienione w §4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia.

Przepis § 2 ust.1 rozporządzenia ustala, że za okresy uzasadniające nabycie prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W niniejszym postępowaniu wnioskodawczyni domagała się ustalenia, że w okresie zatrudnienia w Zakładach (...), od 1.02.1992 do 31.03.1994 roku, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała pracę w warunkach szczególnych i tym samym spełnia warunki do przyznania rekompensaty.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) w § 2 ust. 2 zobowiązuje zakłady pracy do stwierdzenia okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji.

Natomiast w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. 2011. 237.1412) określone zostały środki dowodowe, które powinny być dołączone do wniosku, stwierdzające okoliczności uzasadniające przyznanie tego świadczenia. W myśl § 21-23 powołanego rozporządzenia środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów, oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia. W przypadku zaś ubiegania się pracownika o przyznanie emerytury

z tytułu zatrudnienia w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty. Wyjątek od zasady ustalonej w powołanym przepisie jest zawarty w § 25 wymienionego rozporządzenia, który przewiduje, że okresy zatrudnienia mogą być udowodnione zeznaniami świadków, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

Dla rozstrzygnięcia spornej kwestii zasadnym stało się zatem ustalenie, czy praca wykonywana przez wnioskodawczynię w powyższym okresie była pracą wykonywaną w warunkach szczególnych, o jakich mowa w cytowanych wyżej przepisach.

W ocenie Sądu Okręgowego, analiza zgromadzonego materiału dowodowego daje podstawę do stwierdzenia, iż wnioskodawczyni w spornym okresie wykonywała prace kierownika magazynu i była przy tym narażona na taką samą ekspozycję czynników szkodliwych, jak pracownicy zatrudnieni na stanowiskach pracy, o których mowa w wykazie A Dział IV (w chemii) pkt 40 (prace magazynowe, załadunkowe, rozładunkowe, transport oraz konfekcjonowanie surowców, półproduktów i wyrobów gotowych – pylistych, toksycznych, żrących, parzących i wybuchowych) powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

Charakter pracy wnioskodawczyni wynika zarówno ze złożonej dokumentacji pracowniczej , zeznań samej wnioskodawczyni jak i złożonej przez biegłego z dziedziny BHP opinii.

Należy podnieść, że opinia biegłego nie została zakwestionowana przez organ rentowy.

Podsumowując, stwierdzić należy, że po uwzględnieniu powyższych okresów zatrudnienia wnioskodawczyni oraz okresów uznanych przez organ rentowy, spełnia ona wymóg co najmniej 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Mając na względzie powyższe, na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego i art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał T. M. prawo do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Zarządzenie: odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS z pouczeniem o prawie, sposobie i terminie do wniesienia apelacji, wypożyczając akta rentowe.